

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om rätt för poliser att besluta om förverkande;

RPSFS 2000:67

FAP 103-1

Utkom från trycket
den 18 december 2000

beslutade den 22 november 2000.

Rikspolisstyrelsen föreskriver följande med stöd av 3 § femte stycket lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. och meddelar följande allmänna råd.

Författningsbestämmelser

1 § Bestämmelser om rätt för en polis att besluta om förverkande finns i lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m.

Allmänna råd

Som huvudregel gäller att ett beslut om förverkande skall fattas av domstol. Från denna huvudregel har vissa undantag föreskrivits. Genom lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. (förverkandelagen) har en polis behörighet att fatta beslut om förverkande.

Av 1 och 3 §§ förverkandelagen framgår att en polis får besluta om förverkande av beslagtagna egendom när

1. frågan inte rör någon som är tilltalad för brott,
2. värdet av den beslagtagna egendomen uppgår till mindre än en tiondel av prisbasbeloppet då beslaget verkställdes och
3. det är uppenbart att förutsättningarna för ett förverkande är uppfyllda.

Frågan får inte röra någon som är tilltalad för brott

Det måste stå helt klart för den beslutande polisen att den som drabbas av ett beslut om förverkande inte är åtalad för brottet och inte kommer att bli det. Det bör också stå klart att den misstänkte inte kommer att bli föremål för strafföreläggande. Föreligger tveksamhet om detta bör ärendet överlämnas till åklagare.

Bestämmelser om förverkande i samband med ordningsbot finns i 48 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken och i 5 § ordningsbotskungörelsen (1968:199). En polis får i sådana fall inte besluta om förverkande med stöd av förverkandelagen.

Det finns inget hinder mot att poliser fattar beslut om förverkande av egendom vars ägare är okänd.

En polis kan också förverka alkoholhaltiga drycker från ett barn under 15 år som förtärt sådana i strid med en lokal ordningsföreskrift även om innehavet med stor sannolikt har föregåtts av att någon vuxen gjort sig skyldig till olovligt anskaffande av alkoholdrycker (3 kap. 9 § alkohollagen, 1994:1738). En förundersökning bör dock självfallet inledas i sådana fall rörande detta brott.

Värdet måste vara mindre än en tiondel av prisbasbeloppet

Med värdet bör förstås egendomens saluvärde, dvs. normalt inköpsvärdet med avdrag för ålder och slitage. Om flera föremål har tagits i beslag från samma person i ett ärende får det sammanlagda värdet av egendomen som skall förverkas inte uppgå till en tiondel av prisbasbeloppet.

Det skall vara uppenbart att förutsättningarna för ett förverkande är uppfyllda

Uppenbarhetskravet innebär att det med utgångspunkt från omständigheterna i det enskilda fallet måste stå klart att det finns stöd i en författning för åtgärden. Finns tveksamhet om detta bör ärendet överlämnas till åklagare.

Av 36 kap. 5 § brottsbalken framgår att förverkande av egendom eller dess värde får ske hos gärningsmannen och vissa andra personer. Om den från vilket beslaget skett invänder att någon annan har rätt till egendomen bör frågan därför utredas. Ägandefrågan behöver dock inte utredas om det i en bestämmelse anges att egendomen kan förverkas oavsett vem den tillhör. Exempel på sådana bestämmelser är 6 § tredje stycket narkotikastrafflagen (1968:64) och 1 § tredje stycket lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

Beslut om förverkande

2 § Förverkande i nära anslutning till den plats där egendomen tagits i beslag får beslutas av den som är polis (omedelbart förverkande).

Förverkande efter viss utredning, t.ex. i ägandefrågan, får beslutas av en polis med befogenhet att fullgöra arbetsuppgifter som ankommer på förundersökningsledare (förverkande i efterhand).

Missnöjesanmälan m.m.

3 § Den som drabbas av ett beslut om förverkande skall, om det kan ske, utan tidsutdräkt underrättas om möjligheten att anmäla missnöje över beslutet.

4 § Om det redan inför ett beslut om förverkande framgår att ägaren eller innehavaren motsätter sig att egendomen förverkas, skall polismyndigheten överlämna ärendet till åklagare.

Allmänna råd

Av 3 § förverkandelagen framgår att den som vill anmäla missnöje över ett förverkande måste göra detta inom en månad från det att han eller hon blev delgiven beslutet. Behörig att anmäla missnöje är den från vilken egendomen har tagits i beslag och annan som påstår sig vara ägare eller på annan grund ha rätt till egendomen.

Om missnöje anmäls gäller inte längre beslutet om förverkande. Finner polismyndigheten att talan om förverkande skall föras bör dock beslaget bestå.

Dokumentation

5 § Ett beslut om förverkande skall meddelas skriftligen på blanketten Beslut om förverkande enligt lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. (RPS 103.6 1-3).

6 § Av beslutet om förverkande skall framgå

1. vilken egendom som beslutet avser,
2. grunden för beslutet med angivande av tillämplig författningsbestämmelse,
3. om det är ett omedelbart förverkande eller ett förverkande i efterhand,
4. vem som fattat beslutet,
5. var och när beslutet verkställdes och
6. om förverkandet skett i samband med att rapportteftergift har lämnats.

Av beslutet skall också om möjligt framgå

1. vem som drabbats av beslutet och
2. den drabbades inställning till förverkandet.

7 § Beslut av en polis med stöd av lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. skall diarieföras i A-diariet.

Om ett sådant beslut fattas med anledning av ett ärende som förs eller som skall föras i K- eller T-diariet får beslutet istället diarieföras under det ärendets diarienummer.

Delgivning

8 § Vid ett omedelbart förverkande skall den från vilken beslaget har skett om möjligt delges beslutet genom att en kopia av beslutet överlämnas. I samband med detta skall innebörden av beslutet förklaras.

Om delgivning av beslut om förverkande i andra fall finns bestämmelser i 4 § lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. och i delgivningslagen (1970:428).

RPSFS 2000:67

Denna författning träder i kraft den 1 januari 2001, då Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om polismans rätt att besluta om förverkande (RPSFS 1995:8, FAP 103-1) skall upphöra att gälla.

På Rikspolisstyrelsens vägnar

SEPPO WUORI

Lars Tonneman
(Rättssekretariatet)